Valtuustoaloite lasten- ja nuorten mielenterveys- ja päihdetyön Lapuan mallin kehittämiseksi ja toteuttamiseksi

Vuoden 2021 tarkastuskertomuksessa tarkastuslautakunta kysyi lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdetyön palveluista Lapualla. Perusturvan vastaus oli, että etenkin päihdepuolen palveluita ei ole olemassa ja niiden paikallinen kehittäminen on nyt viivästynyt hyvinvointialueen aloittamisen myötä. Lapualla on kuitenkin tilastojen valossa rankkaa päihteiden käyttöä alaikäisten keskuudessa; monet käyttävät alkoholia joka viikonloppu ja huumeita on suht helposti saatavilla. Mielenterveysongelmat, syömishäiriöt ja väkivallan kokemukset ovat nousevia trendejä. Hyvinvointialueella on olemassa hyvinvointisuunnitelma, ja se velvoittaa meitä tekoihin.

Erityispedagogiikan professori Tanja Äärelä on tutkinut nuorison syrjäytymisen kehittymistä. Hänen mukaansa yläkouluun siirtyminen on se ikä, joka aktivoi orastavat vaikeudet. Positiivisen muutoksen voimia ovat välittämisen ja itsensä arvokkaaksi tuntemisen kokemukset. Negatiivisen muutoksen taustavoimia ovat puolestaan eriarvoisuuden sekä välinpitämättömyyden kokemukset. Eräs tutkimukseen osallistunut nuorisovanki oli haastattelussa todennut "Olis kai joku voinut auttaa, ku olis oikein yrittänyt".

Meillä on käytettävissä paljon kokemusta ja osaamista: mm. nuoriso- ja liikuntatoimi, seurakuntien nuorisotyö, etsivä nuorisotyö, eri kouluasteilla toteutettavat tukitoimet kuten kuraattorit, psykiatriset sairaanhoitajat, kouluvalmentajat, turvallisuusasiantuntija, kouluterveydenhuolto, sosiaalitoimi ja ennaltaehkäisevä perhetyö, akuuttitilanteiden psykiatrinen sairaanhoitaja, Ohjaamo, urheiluseurat ja näiden lisäksi voisimme hyödyntää vapaaehtoistyötä. Lapuan kaupunkiin ollaan parhaillaan rekrytoimassa hyvinvointikoordinaattoria, joka voisi organisoida tämän em. verkoston yhteistyön, jonka kautta voitaisiin löytää vaikuttavat toimintamuodot. Erityisen tärkeää olisi saada aikaan yhteisiä, turvallisia ja konkreettisia toimenpiteitä, joilla voidaan ehkäistä nuorten päihde- ja mielenterveysongelmien syntyä sekä selkeä hoitopolku näiden ongelmien hoitamiseen. Kaikki tahot vanhemmista viranomaisiin ja kolmanteen sektoriin tarvitaan tähän työhön, jonka tavoitteena on tuottaa lapsille ja nuorille positiivisia muutosvoimia eli välittämisen ja itsensä arvokkaaksi tuntemisen kokemuksia.

Yritetään me täällä Lapualla auttaa nuoria ja tehdään se oikein. Ei anneta meidän lasten ja nuorten voida huonosti ja syrjäytyä. Välittämisen pitäisi olla meidän vahvuutemme – osoitetaan tämä väite todeksi ja toteutetaan Lapualla innovatiivinen oma malli lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Me valtuustoaloitteen allekirjoittajat haluamme, että Lapuan kaupunki kartoittaa toimivat käytännöt ja luo oman mallin, millä paikallisia syrjäytymisvaarassa olevia nuoria autetaan. Meillä ei ole varaa antaa yhdenkään nuoren syrjäytyä päihteiden käytön ja/tai mielenterveysongelmien takia.

Jaakko Ojampuu